

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3168/2018. (V. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.21.211/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaságok (a továbbiakban: indítványozó1. és indítványozó2., együttesen: indítványozók) jogi képviselőjük: dr. Dániel Csaba Imre ügyvéd (1138 Budapest, Róbert Károly körút 18/B., földszint 2.) útján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozók – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett – alkotmányjogi panaszukban a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.21.211/2017/2. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 2.Pkf.22.943/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, mivel azok véleményük szerint ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadványok és a bíróságok által hozott határozatok alapján az alábbiakban összegezhető.
- [4] Két természetes személy és egy ingatlanfinanszírozási gazdasági társaság (a továbbiakban: gazdasági társaság) között 2009. október 29. napján kölcsönszerződés jött létre, melynek alapján a gazdasági társaság javára 2009. november 9. napján 63 858 CHF összegben jelzálogjog bejegyzésére került sor az egyik természetes személy tulajdonát képező belterületi ingatlanra. A gazdasági társaság a követelést a 2013. október 14. napján kelt szerződéssel indítványozó2.-re engedményezte, a bejegyzett jelzálogjogot 2013. október 21. napján vezették át az engedményes indítványozó2. javára. Indítványozó2. mint végrehajtást kérő kérelmére az ingatlan tulajdonosa mint egyetemleges adóssal szemben közjegyző által 2014. február 7. napján 2102/2013. szám alatt kibocsátott végrehajtási záradék alapján 400.V.0169/2014. végrehajtói ügyszámon folyik végrehajtási eljárás 14 025 340 Ft és járulékai behajtása iránt kölcsön jogcímén az alkotmányjogi panasszal érintett ügyben fellebezőként szereplő önálló bírósági végrehajtó végrehajtói irodájánál.
- [5] Egy másik végrehajtási eljárás is folyamatban van: ugyanezen természetes személy az ingatlan tulajdonosa mint egyetemleges adóssal szemben ugyanaz a közjegyző által 2012. február 2. napján 13016/Ü/70116/2012./2. számú végrehajtási lap alapján indult végrehajtás 7 167 400 Ft és járulékai behajtása iránt bankszámla-hitelszerződést biztosító kezesi szerződésből eredő igény jogcímén, melyet az önálló bírósági végrehajtó 0046.V.0171/2012. végrehajtói ügyszámon foganatosít.
- [6] A Hódmezővásárhelyi Járásbíróság a 2013. október 3. napján kelt 0603-9. Vh. 310/2013/6. számú végzéssel megállapította a zálogjogosult (indítványozó2. jogelődje) kielégítési jogának a megnyílt az ingatlan az adós tulajdonában álló 1/1 tulajdoni hányadára, melyre vonatkozóan engedélyezte számára e végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódását a 2009. október 27. napján megkötött kölcsönszerződésből eredően.
- [7] A Hódmezővásárhelyi Járásbíróság a 2014. március 10. napján kelt 0603-3. Vh. 310/2013/9. számú végzésével megállapította, hogy a zálogjogosult jogutódja az indítványozó2.
- [8] Az indítványozó2. végrehajtást kérő zálogjogosulti bekapcsolódása tárgyában a végrehajtási eljárást az önálló bírósági végrehajtó a 400.JV.0005/2014. végrehajtói ügyszámon foganatosította 56 906,49 CHF és járulékai behajtása iránt, mely eljárás 2014. június 18-tól – miután a végrehajtást kérő az eljárás kezdetén esedékes költséget nem fizette meg – a Vht. 52. § e) pontja alapján szünetelt, majd 2015. június 24. napján – miután a végrehajtást kérő a szünetelés kezdő időpontjától számított egy éven belül a költségrést nem fizette meg – a Vht. 54. § (3) bekezdése alapján megszűnt.

- [9] Az önálló bírósági végrehajtó 2016. április 20. napján a 400.V.0171/2012. szám alatti végrehajtási ügyben a 400.V.0169/2014. további végrehajtási ügy feltüntetésével ingatlan-árverési hirdetményt bocsátott ki az adós tulajdonát képező ingatlanra, melyet az indítványozó1. árverési vevő vásárolt meg.
- [10] Az indítványozók a végrehajtóhoz 2016. július 4. napján érkezett közös nyilatkozatukban arról tettek bejelentést, hogy abban állapodtak meg, hogy az ingatlan árverési vevő általi megvásárlása esetén az ingatlanon a jelzálogjog továbbra is fennmarad, és a zálogjogosultnak visszajáró végrehajtási költségelőleg és egyéb költségek, vagy az őt terhelő fizetési kötelezettség az árverési vevőt illeti meg, illetve terheli. Kérték felosztási terv készítését és a Vht. 151. § (2) bekezdésében foglaltak szerint megállapodásuk alapján a vételár összegét megfizetettnek tekinteni.
- [11] A végrehajtás alá vont vagyomból befolyt összeg nem fedezte a végrehajtás során behajtani kívánt valamennyi követelést, ezért a végrehajtó 2016. augusztus 15. napján 400.V.0171/2012/149. végrehajtó ügyszámon felosztási tervet készített. A 400.V.0171/2012. számú ügyben a követelés jogalapját képező kezesi szerződés, míg a 400.V.0169/2014. számú ügyben a követelés alapját képező kölcsönszerződés alapján mindkét követelés kielégítési sorrendben elfoglalt helyét a Vht. 165. § f) pontja alapján egyéb követelésnek minősítette, és mint azonos ranghelyen álló követelések arányos kielégítéséről rendelkezett. Ezért a Vht. 150. § (2) bekezdése alapján eljárva a felosztási tervben az árverési vevőt 15 napon belül a végrehajtói letéti számlára 1 813 251 Ft 15 napon belüli megfizetésére szólította fel.
- [12] 1.2. A felosztási tervvel szemben az indítványozók a végrehajtóhoz 2016. augusztus 29. napján érkezett végrehajtási kifogással éltek, elsődlegesen a felosztási terv saját hatáskörben való megváltoztatása és az 1 813 251 Ft 427 079 Ft-ra történő módosítása iránt; míg másodlagosan végrehajtási kifogásnak minősítve a felosztási terv bírósági felülvizsgálata és annak megváltoztatása iránt.
- [13] A Hódmezővásárhelyi Járásbíróság 2016. november 24. napján kelt 0603-3. Vh.74/2014/20. sorszámú végzésével kijavított, 2016. november 8. napján kelt 0603-3.Vh.74/2014/17. számú végzésével helyt adott a végrehajtási eljárásban árverési vevőként illetve zálogjogosultként eljáró indítványozók végrehajtási kifogásának, amely a Vht. 170. § (1) bekezdés szerinti kielégítési elsőbbségre való hivatkozást is tartalmazott, és módosította az önálló bírósági végrehajtó felosztási tervét.
- [14] Az önálló bírósági végrehajtó fellebbezését követően másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék 2017. február 6. napján kelt 2.Pkf.22.943/2016/2. számú végzésével megváltoztatta az elsőfokú bíróság döntését és a végrehajtási kifogást elutasította.
- [15] A jogerős végzés ellen az indítványozók nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet. A Kúria Pfv.I.21.211/2017/2. számú végzésével az indítványozók felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította.
- [16] A Kúria a végzés indokolásában rámutatott, hogy a bírósági végrehajtról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 9. §-a valamint 224. §-ának (1) bekezdése szerint a végrehajtási eljárás során hozott bírósági határozatok elleni jogorvoslatokkal összefüggő eljárási kérdésekre – amelyeket a Vht. külön nem szabályoz – a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.
- [17] A régi Pp. 271. §-a (1) bekezdésének l) pontja értelmében nincs helye felülvizsgálatnak, ha azt törvény kizárja; ideértve azt az esetet is, amikor a felülvizsgálatot törvény rendelkezései nem teszik lehetővé.
- [18] A Vht. tételesen meghatározza, hogy a végrehajtási ügyben hozott, másodfokon jogerőre emelkedett végzések közül melyek támadhatók felülvizsgálati kérelemmel: a Vht. 214. §-a csupán a végrehajtás elrendelésével kapcsolatban, és kizárólag a külföldi határozat végrehajtási tanúsítvánnyal való ellátásáról, illetőleg végrehajtásának elrendeléséről határozó másodfokon jogerőre emelkedett végzés ellen engedi meg felülvizsgálati kérelem benyújtását.
- [19] Az adott esetben a felülvizsgálati kérelemmel támadott másodfokú határozat nem tartozik az említett körbe, ezért felülvizsgálatára nincsen lehetőség.
- [20] Mindezek miatt a Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Vht. 9. §-a és 224. §-ának (1) bekezdése értelmében alkalmazott régi Pp. 273.§ (2) bekezdésének a) pontja alapján, érdemi vizsgálat nélkül hivatalból elutasította.
- [21] 2. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban – a támadott végzések vonatkozásában – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének a sérelmét állították.
- [22] Az indítványozók álláspontja szerint a támadott végzések megsértették az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogot, mert a Kúria törvénysértően és alaptörvény-ellenesen értelmezte

- a Vht. 214. §-a rendelkezéseit, és ebből következően törvénysértően és alaptörvény-ellenesen alkalmazta a régi Pp. 273. § (2) bekezdés a) pontjában írottakat.
- [23] Mindezek alapján az indítványozók kérték, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.21.211/2017/2. számú végzését és a Szegedi Törvényszék 2.Pkf.22.943/2016/2. számú végzését.
- [24] 2.1. Az Alkotmánybíróság főtárgya tájékoztató levelében az indítványozók jogi képviselőjét informálta arról, hogy a bíróság végrehajtási kifogás tárgyában hozott döntése nem minősül sem az ügy érdemében hozott döntésnek, sem a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek, ebből következőleg – az Abtv. 27. § értelmében – alkotmányjogi panasz előterjesztésének nincs helye. A főtárgya tájékoztatást adott a tekintetben is, miszerint, amennyiben az abban foglaltakat nem fogadják el az indítványozók, a tájékoztató levél kézhezvételétől számított 30 napon belül írásban kifejtethetik álláspontjukat.
- [25] 2.2. Az indítványozók ezt követően határidőben „észrevétel” elnevezésű beadványt terjesztettek elő.
- [26] Ebben kifejtették, hogy álláspontjuk szerint a Vht. 9. §-a értelmében a (rég) Pp. szabályai azokra az eljárási kérdésekre – így a végrehajtási kifogás elbírálására, mint nemperes eljárásra is – alkalmazandóak, amelyeket a végrehajtásról szóló jogszabályok eltérően nem szabályoznak. A régi Pp. 228. § (3) bekezdése és a régi Pp. 252–253. §-ai meghatározzák a Vht. 217/A. §-a értelmében meghozott határozat jogerőre emelkedésének időpontját. Ezt követően a régi Pp. 229. §-a és a Vht. 217. § (4) bekezdés második mondata értelmében további vagy újabb végrehajtási kifogás ugyanazon jogszabálysértésre hivatkozással nem, vagy csak új tényállásra alapozva terjeszthető elő.
- [27] A fenti jogszabályhelyek alapján az indítványozók álláspontja szerint nyilvánvaló, hogy a végrehajtási kifogás tárgyában első és másodfokon meghozott végzések egyrészt a végrehajtási kifogás tárgyának érdemében hozott határozatok, másrészt egyértelműen a végrehajtási kifogás elbírálására irányuló bírósági eljárást lezáró, befejező határozatok. Az indítványozók értékelése szerint „[e]z olyannyira megkérdőjelezhetetlen és evidens (nem is értjük igazán, hogy a t. Alkotmánybíróság részéről miként merülhetett fel kérdésesként), hogy a Kúria sem azért utasította el a határozatok felülvizsgálatát, mert azok ne lettek volna az ügy érdemében hozott vagy a bírósági eljárást befejező határozatok, márpedig erre a Pp. 270. § (2) és (3) bekezdése alapján minden jogalapja meglelt volna.”
- [28] Az indítványozók nyilatkoztak arról, hogy perújítási eljárást nem kezdeményeztek.
- [29] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [30] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [31] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [32] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.21.211/2017/2. számú végzését 2017. július 26-án vette át az indítványozók jogi képviselője, míg az alkotmányjogi panaszt 2017. szeptember 8-án nyújtották be – postai úton – az ügyben eljáró elsőfokú bírósághoz. Az indítványozók tehát az alkotmányjogi panaszt a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.21.211/2017/2. számú végzésével szemben a törvényi határidőn belül terjesztették elő.
- [33] Az indítványozók a bírósági eljárásban árverési vevőként illetve zálogjogosultként (a továbbiakban együttesen: egyéb érdekelt) vettek részt, így érintettségük a támadott határozattal összefüggésben megállapítható. Az indítvány az Abtv. 27. § b) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozók a rendelkezésükre álló rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítették.

- [34] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók kérelme e feltételeknek megfelel.
- [35] Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozók jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli a sérelmezett bírói döntést, továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [36] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében megfelel a határozottság vonatkozásában a törvényi feltételeknek.
- [37] 4. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt további feltételeinek való megfelelés vizsgálata során az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [38] Az Abtv. 27. §-a értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozók – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a) pont].
- [39] Az Alkotmánybíróság ezért a továbbiakban a megsemmisíteni kért határozatok alkotmányjogi panasszal való támadhatóságát vizsgálta.
- [40] Az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e, azaz az ügy érdemében hozott, vagy a bírósági eljárást – egyéb határozattal – befejező bírói döntések körébe tartozik-e. Az Alkotmánybíróság korábban kimondta: „Az Abtv. azonban nem határozza meg, hogy mit jelent az „érdemi határozat” és milyen döntések tartoznak ide, ezért az Alkotmánybíróságnak minden esetben egyedileg, az ügy jellegétől függően kell vizsgálnia azt, hogy mi tekinthető az ügy érdemében hozott határozatnak. {3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [41] A bírósági eljárást – egyéb határozattal – befejező bírói döntések minősítése során az Alkotmánybíróság a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást (vagy annak valamelyik szakaszát) szabályozó törvényi rendelkezéseket veszi alapul. [Így a régi Pp. vonatkozásában: 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11].]
- [42] Az Alkotmánybíróság a 3197/2016. (X. 11.) AB végzésben kifejtette: A 20/2015. (VI. 16.) AB határozat indokolásának [16] bekezdése – utalva az Alkotmánybíróság korábbi határozatára rögzíti, hogy a sérülni vélt – jogorvoslathoz való jog tartalmát a következőképpen foglalta össze: „[a] jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma a jogalkotótól azt követeli meg, hogy a hatóságok érdemi, ügydöntő határozatai tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét. Az Alkotmánybíróság szerint a jogorvoslat biztosításának követelménye – főszabály szerint – az érdemi határozatokra vonatkozik. Annak vizsgálata során, hogy mely döntés minősül ilyennek, a döntés tárgya és a személyre gyakorolt hatása a meghatározó, vagyis az, hogy az érintett helyzetét, jogait a döntés lényegesen befolyásolta-e. Azaz: az alkotmánybírósági eljárásban a jogorvoslathoz való alapvető jog szempontjából valamely döntés érdemi, ügydöntő volta a tételes jogok által ilyennek tartott döntésekhez képest viszonylagos: a vizsgált döntés tárgya és személyekre gyakorolt hatása által meghatározott. Így alkotmányjogi értelemben, a jogorvoslathoz való jog gyakorlásakor, érdemi határozatnak minősülhetnek kivételesen nem ügydöntő határozatok is. Abban is egyértelmű a gyakorlat, hogy a jogorvoslathoz való jogból, mint alapjogból az adott hatósági, illetve bírósági döntés ellen biztosított rendes jogorvoslati eszközök igénybevétele következik.” {9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [28]}.
- [43] Az Alkotmánybíróság a végrehajtási eljárás során hozott, a végrehajtási kifogást elbíráló végzés tekintetében már számos határozatában megállapította, hogy mivel az Abtv. 27. §-a szerint alkotmányjogi panaszt csak az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés – azaz csak a jogalkotó által meghatározott döntések, és nem minden döntés – ellen lehet előterjeszteni, az általában nem kifogásolható alkotmányjogi panasz útján [lásd erről korábban: 3179/2013. (X. 9.) AB végzés Indokolás [9], 3252/2014. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [44] Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy az indítványozó olyan határozattal szemben terjesztette-e elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát, amely ellen annak helye lehet.
- [45] Sem az elsőfokú, sem a másodfokú végzés, sem a Kúria felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító végzése nem minősül az eljárást befejező határozatnak, hiszen e végzések meghozatalát követően a végrehajtási eljárás folytatódik. A jogerős végzés ismeretében a végrehajtó a felosztási terv szerint jár el. E végzések érdemi hatá-

rozatnak sem minősülnek: anyagi jogerő-hatással nem, csak alaki jogerő-hatással bír a tárgybeli alkotmányjogi panasszal támadott végrehajtási kifogás tárgyában meghozott másodfokú végzés.

- [46] Az Alkotmánybíróság hasonló ügyben már rámutatott: „[a]z Alkotmánybíróság álláspontja szerint a támadott, a végrehajtási kifogás elutasítását tartalmazó bírósági döntés, vagy akár az adott tárgykörben a végrehajtási kifogásnak helytadó döntés nem minősülnek eljárást befejező határozatnak, mivel a bírósági döntés meghozatalát követően – függetlenül annak tartalmától – a végrehajtó további eljárási cselekmények végzésére válik kötelessé. A végrehajtónak a végrehajtási eljárást tehát a végrehajtási kifogást követően folytatnia kell, annak érdekében, hogy a végrehajtási eljárás be tudja tölteni a célját, a jogalkotó által meghatározott funkcióját” {3197/2016. (X. 11.) AB végzés, Indokolás [30]}.
- [47] Tehát a támadott határozatok nem a végrehajtási eljárás érdemében hozott, és nem is az azt befejező, hanem a végrehajtási eljárás során hozott bírói döntések, amelyek ellen nincs helye alkotmányjogi panasz előterjesztésének. Emiatt az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ára hivatkozással a nem az ügy érdemében hozott és nem az eljárást befejező döntések tekintetében előterjesztett alkotmányjogi panasz befogadhatósága további feltételeinek vizsgálatát mellőzte, és az alkotmányjogi panaszt – figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésére – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.
- [48] 5. Az alkotmányjogi panasz befogadásának visszautasítása okán a támadott ítélet végrehajtásának felfüggesztéséről az Alkotmánybíróságnak nem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2018. május 7.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1917/2017.